

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON
GRAD ZAVIDOVIĆI**

Broj: 02-11-1371/24
Datum: 19.06.2024. godine

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
GRADA ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD
2025. – 2027. GODINE**

**Obrađivač: Služba za upravu finansija, budžet i trezor
Zavidovići, juni 2024. godine**

1. UVOD

U skladu s Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19 i 25/22), sačinjen je Dokument okvirnog budžeta (DOB) za period 2025.-2027. godine.

Izrada DOB-a zasniva se na procjeni privrednog razvoja, razvoja socijalnog sektora, makroekonomskih indikatora i prognozi prihoda i rashoda, što je utvrđeno u ekonomskom politikom Federacije.

Trogorodišnje planiranje budžeta obaveza je za sve korisnike budžetskih sredstava i vanbudžetskih fondova.

DOB za period 2025. - 2027. godine utvrđuje fiskalnu strategiju i budžetske planove za slijedeće tri godine i ima za cilj da razvije bolju stratešku osnovu za pripremu budžeta. DOB predstavlja preliminarni okvirni nacrt budžeta za 2025. godinu, te daje okvirna predviđanja za 2025. - 2027. godinu.

Ciljevi DOB-a su:

- racionalnija javna potrošnja,
- uspješnije određivanje prioriteta pri alokaciji javnih resursa, i
- efikasnije korištenje raspoloživih resursa.

Još jedan bitan cilj DOB-a, je da osigura sveobuhvatan i konsolidiran okvir planiranja rashoda na nivou kantona, objedinjujući podatke o fiskalnom stanju kantona, gradova, općina i vanbudžetskih fondova.

2. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Globalna ekonomska aktivnost u 2023. godini rasla je umjerenim tempom, potaknuta snažnom ličnom potrošnjom i otpornim tržištima rada. Očekuje se neznatno smanjenje globalnog ekonomskog rasta u tekućoj godini na 3,4% u odnosu na procijenjeni rast od 3,5% iz prethodne godine.¹ U srednjoročnom periodu projicirano je usporavanje globalnog rasta na 3,2% (u 2025. i 2026. godini). Unatoč povećanom geopolitičkom riziku vezanom za razbuktavanje sukoba na Bliskom istoku i napade pobunjenih Huta na brodove u Crvenom moru, cijene nafte na globalnom tržištu relativno su stabilne. Očekuje se da će globalno tržište nafte ostati uravnoteženo uglavnom kao rezultat slabe potražnje za naftom u razvijenim ekonomijama, te velike ponude iz Sjedinjenih Američkih Država kao i globalnog viška ponude ovog energenta. Budući da kretanje cijena nafte i drugih energenata znatno utječe na privredne izglede, a posebno na inflaciju, sasvim je realno očekivati daljnje usporavanje inflacije na globalnom nivou. U eurozoni u prethodnoj godini privreda je uglavnom stagnirala sa procijenjenim rastom od 0,5%. Očekuje se da će godišnji prosječni rast realnog BDP-a u ovom području iznositi 0,6 % u 2024. godini, te da će se potom povećati i iznositi 1,5 % u 2025. i 1,6 % u 2026. godini.²

Prema prvim procjenama Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine³, Bosna i Hercegovina je u 2023. godini ostvarila realni BDP prema rashodnom pristupu u visini od 38,3 mlrd. KM, a što predstavlja godišnji rast od 1,6%. Analiza rashodnih

¹ Projekcije globalnog rasta ne obuhvataju europodručje.

² European Central Bank; ECB staff macroeconomic projections for the euro area, March 2024 www.ecb.europa.eu

³ BHAS: Bruto domaći proizvod, rashodni pristup, kvartalni podaci, od 30.03.2023. (prema lančano povezanim vrijednostima u cijenama 2015.)

kategorija BDP-a Bosne i Hercegovine za 2023. Godinu, ukazuje da je uporište ekonomskog rasta Bosne i Hercegovine predstavljala državna potrošnja od 1,7% i bruto investicije od 1,2%. Ukupan obim vanjskotrgovinske razmjene bilježi pad (ukupan izvoz pao je za 3,2%, a uvoz za 2,4%). Ovakav vanjskotrgovinski bilans rezultat je nepovoljnih geopolitičkih zbivanja, loše pozicije naših najznačajnijih trgovinskih partnera, te posljedično tome i smanjenja inostrane potražnje. Osim što ne doprinosi rastu, učinci na budžet nisu pozitivni jer padom uvoza smanjuju se carinski i poreski prihodi, te su i efekti na budžet loši.

U skladu sa globalnim trendovima kretanja inflacije, inflacija u Bosni i Hercegovini je znatno usporila u godini u odnosu na prethodnu. U januaru mjesecu 2023. godine ukupan indeks potrošačkih cijena iznosio je 14,1% u odnosu na prethodnu godinu, a u posljednjem mjesecu iste godine 2,2%. Prosječna godišnja inflacija u 2023. godini iznosila je 6,3%, a najviši prosječni godišnji indeksi potrošačkih cijena zabilježeni su u sljedećim odjeljcima:

- hrana i bezalkoholna pića 10,9%;
- namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće 9,4%;
- restorani i hoteli 8,1%;
- stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti 7,8%.

Pad je zabilježen u sljedećim odjeljcima: odjeća i obuća 6% i prijevoz 3,5%.⁴ U 2024. godini, nastavljen je trend usporavanja inflacije potrošačkih cijena.

Prema posljednjim raspoloživim podacima, procijenjena vrijednost BDP- a Federacije Bosne i Hercegovine iznosi 23,4 mlrd. KM, a što predstavlja realni rast od 1,8% u odnosu na prethodnu godinu. Prema područjima djelatnosti KD BiH 2010, najznačajniji realni rast bruto dodane vrijednosti na godišnjem nivou primjetan je u područjima djelatnosti: informacije i komunikacije 8,6% i području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja od 7,8%. Najveći pad na godišnjem nivou zabilježen je u području djelatnosti prerađivačke industrije od 3,3%, te područjima djelatnosti: vađenje ruda i kamena; proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, i području snabdijevanja vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša od 2,9%.⁵

Globalna ekonomska aktivnost u 2023. godini pokazala se otpornijom no što se prvobitno očekivalo, posebno u prvom dijelu godine. Međutim, usljed složene geopolitičke situacije i novih ekonomskih izazova, znakovi usporavanja globalne ekonomske aktivnosti postali su izraženiji u drugom dijelu godine. Također, slabljenje inflatornih pritisaka brže od očekivanog obilježilo je globalnu ekonomiju u 2023. godini. Globalni rast u 2023. godini procijenjen je na 3,1%, sa projekcijama 3,1% i 3,2% u i 2025. godini⁶.

Prosječna godišnja inflacija u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2023. godini iznosila je 5,1%. Rast općeg nivoa cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine usporen je dijelom kao posljedica znatnog pada cijena prijevoza od 5,1% na godišnjem nivou, a na što su uticale cijene sirove nafte na svjetskom tržištu. Izuzev kratkoročnih šokova izazvanih novonastalim sukobima na Bliskom istoku, cijene nafte tipa Brent ostale su uglavnom stabilne. Prema projekcijama ECB, inflacija bi u narednom srednjoročnom periodu u eurozoni i Evropskoj uniji trebala značajno usporiti i to najviše zbog energetske komponente. Niže cijene energenata utjecale bi

⁴ BHAS; Tematski bilten br.9.; Indeks potrošački cijena u BiH 2023. g.; Sarajevo 2024.

⁵ FZS; Tromjesečni BDP, IV tromjesečje 2023. g., Broj: 10.3.4.; Sarajevo, 29.03.2024.

⁶ World Economic Outlook; January 2024.

na smanjenje proizvodnih troškova, te bi u konačnici dovele i do stabilizacije potrošačkih cijena. U skladu sa evropskim trendovima kretanja potrošačkih cijena, kao i trendovima u susjedstvu, u Bosne i Hercegovine i Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2023.-2027. godine očekivano je daljnje usporavanje inflacije potrošačkih cijena.

Uspostavljanje ponovne ravnoteže na tržištu roba i usluga nakon pandemije, u uslovima kompleksne geopolitičke situacije u Europi, odrazilo se na slabu dinamiku vanjskotrgovinske razmjene. Naime, usporavanje ekonomske aktivnosti glavnih vanjskotrgovinskih partnera Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine, uticalo je na slabljenje izvozne potražnje za bosanskohercegovačkim proizvodima na međunarodnom tržištu. Pored toga, i sporiji ekonomski rast u zemlji, te samim tim i niži nivo domaće potražnje uticao je na pad uvoza u odnosu na prethodnu godinu. U Federaciji Bosne i Hercegovine izvoz je pao za 7,8% u periodu I-XII 2023. godine u odnosu na isti period prethodne godine, a uvoz za 3,2%. Daljnje kretanje privredne aktivnosti u zemlji kao i u okruženju, te usaglašavanje zakonske regulative u oblasti zelene energije u Bosne i Hercegovine sa važećim propisima zemalja Evropske unije, predstavljat će glavnu odrednicu kretanja vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini i u Federaciji Bosne i Hercegovine u narednom srednjoročnom periodu. Uz povećanje izvozne tražnje, te proširenje proizvodne baze i podizanja konkurentnosti bosanskohercegovačkih proizvoda, moguće je očekivati povećanje izvoza u srednjoročnom periodu. Sa druge strane, povećanje ekonomske aktivnosti u zemlji te time i domaće tražnje, trebalo bi uticati na rast uvoza u Bosnu i Hercegovinu i Federaciju Bosne i Hercegovine. Vrlo bitno je naglasiti i izazove koji se odnose na vanjskotrgovinsku razmjenu u narednom periodu, a uključuju uvođenje CBAM - a (engl. Carbon Border Adjustment Mechanism), uvozne takse na pojedine proizvode iz zemalja koje nemaju odgovarajuće klimatske politike.⁷ Stoga, ukoliko se preduzmu odgovarajuće aktivnosti s ciljem postizanja niskougljičnog emisijskog razvoja i dekarbonizacije, očekivano je jačanje konkurentne pozicije bosanskohercegovačkih proizvoda na tržištu Evropske unije u srednjoročnom periodu. U protivnom, sasvim je izgledno da će zbog utjecaja primjene CBAM-a, proizvodi (u čijoj proizvodnji se ne koriste obnovljivi izvori energije) iz Bosne i Hercegovine i Federacije Bosne i Hercegovine biti cjenovno nekonkurentni na tržištu Evropske unije.

Imajući u vidu navedeno, u Federaciji Bosne i Hercegovine u tekućoj 2024. godini očekuje se skroman rast realne ekonomske aktivnosti od 2,2%, a za period 2025.-2027. godine prosječna stopa realnog rasta procjenjuje se na 3%.

Projekcije bruto društvenog proizvoda

Usljed energetskog cjenovnog šoka iz prethodne godine, naš najznačajniji vanjskotrgovinski partner (Njemačka), pretrpjela je značajan pad industrijske proizvodnje i zabilježila pad ukupne ekonomske aktivnosti u 2023. godini od 0,3%. Restriktivna monetarna politika Evropske središnje banke (ESB) kao i slaba globalna tražnja neki su od faktora usporavanja rasta ekonomija u eurozoni i Evropskoj uniji. Cijene energenata na međunarodnom tržištu u 2023. godini bile su uglavnom stabilne,

⁷ Uvođenjem Mehanizma za prekogranično prilagođavanje ugljika CBAM uvodi se uvozna taksa na pojedine proizvode iz zemalja koje nisu dio EU ETS i u kojima emisije ugljičnih plinova nisu adekvatno oporezovane. Na taj način EU štiti svoju privredu od nelojalne konkurencije i izjednačava uvjete trgovanja. Mehanizam je uveden 01.10.2023. godine i u prelaznom periodu biti će do 31.12.2025., nakon čega će biti u potpunosti uveden.

izuzimajući kratkoročne varijacije zbog novonastalog sukoba na Bliskom istoku. Kao posljedica popuštanja efekata energetske šokova i uskih grla u snabdijevanju očekuje se daljnje usporavanje globalne inflacije. Prema izvještaju Svjetske banke, procijenjena vrijednost realnog rasta BDP-a u Bosni i Hercegovini u 2023. godini iznosi 1,9%, dok su projekcije za tekuću i narednu godinu znatno optimističnije.

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji u BiH od 2024. - 2027. godine

Indikator	2024.	2025.	2026.	2027.
Realni rast BDP-a %	2,2	2,8	3	3,1
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	2,2	2	1,9	1,8
Realni rast uvoza u %	3,9	4,6	6,7	5,3
Realni rast izvoza u %	5,2	7,1	8,9	7,5

Izvor: Direkcija za ekonomsko planiranje (DEP), mart 2024. godine

Projekcije indikatora za naredni srednjoročni period sačinjene su na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje pri Vijeću ministara BiH iz marta 2024. godine i projekcija relevantnih međunarodnih institucija (MMF-a i Svjetske banke iz aprila, Europske komisije iz februara 2024. godine).

Tabela 2. BDP u BiH od 2022. - 2027. godine

Indikator	2022.	2023.	2024.	2025.	2026.	2027.
Nominalni BDP u mil. KM	29.462	31.809	33.356	35.079	36.908	38.817
Nominalni rast %	16,8	7,9	4,9	5,1	5,2	5,2
Realni BDP u mil. KM	26.275	30.003	32.497	34.334	36.124	38.057
Realni rast %	4,1	1,8	2,2	2,9	3	3,1

Snažni inflatorni pritisci koji su obilježili 2022. godinu, kao i loša ekonomska pozicija naših najznačajnijih vanjskotrgovinskih partnera uticali su na značajan pad inostrane potražnje, što je rezultiralo slabim trgovinskim prilikama i smanjenjem izvoza. U skladu sa kretanjem realne ekonomske aktivnosti u okruženju, u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2023. godini zabilježen je skroman rast realnog BDP-a od 1,8%. Ovakva kontrakcija ekonomske aktivnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, posljedica je oštrog pada industrijske proizvodnje koji je iznosio 4,1% za period I-XII u odnosu na isti period prethodne godine⁸, te negativnih stopa rasta izvoza i uvoza, kao i još uvijek prisutne inflacije. Analiza glavnih komponenti BDP-a u Federaciji Bosne i Hercegovine (prema proizvodnom pristupu), ukazuje da je rast realne ekonomske aktivnosti u Federaciji Bosne i Hercegovine, iako skroman, posljedica rasta uslužnih djelatnosti, dok su proizvodne zabilježile pad ili niske stope rasta. Padom se posebno ističe oblast „prerađivačka industrija“, najvećim dijelom kao rezultat slabe inostrane potražnje najznačajnijih grana prerađivačke industrije. Daljnje kretanje BDP-a Federacije Bosne i Hercegovine najviše će ovisiti kretanju industrije i vanjske trgovine, a čije kretanje je opet uslovljeno domaćom i ino potražnjom, ekonomskom aktivnošću naših trgovinskih partnera, inflacijom i geopolitičkom situacijom.

⁸ Ibid 14.

Ekonomska politika

Nakon otvaranja pristupnih pregovora sa Evropskom unijom slijedi faza usvajanja pregovaračkog okvira koji zahtijeva nove iskorake te intenziviranje rada na daljnjoj realizaciji mjera koje vode ka konačnom ostvarivanju cilja. Slijedom toga, ekonomska i fiskalna politika Federacije Bosne i Hercegovine u narednom periodu definirane su u skladu sa zahtjevima kojim je proces pridruživanja uslovljen.

Kada spontani tok ekonomskih događaja ne ide prema željenom pravcu, od najvećeg značaja jeste dobro definirana ekonomska politika, jasno definirani ciljevi i mjere ekonomske politike kojima se određuje tačan način primjene instrumenata ekonomske politike. Najčešće korišteni instrument ekonomske politike u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine jeste fiskalna politika, a ona podrazumijeva upotrebu poreza i izdataka države.

Održivi razvoj u samom je središtu politika Evropske unije, a ciljevi održivog razvoja odnose se na globalne izazove sa kojima se suočava cijeli svijet, a oni se odnose na siromaštvo, nejednakost, klimatske promjene, degeneraciju okoliša, prosperitet, mir i pravdu. U skladu sa politikama Evropske unije ekonomska politika Federacije Bosne i Hercegovine u srednjoročnom periodu biti će fokusirana na realizaciju ključnog prioriteta koji se odnosi na osiguranje snažne i pravedne ekonomije koja će omogućiti održivi rast, poboljšati životni standard građana i smanjiti nejednakost.

Jačanje privrede i konkurentnosti temelj je stabilnog i održivog rasta koji će osigurati podizanje životnog standarda i socijalnu jednakost svih građana Federacije Bosne i Hercegovine. Posebna pažnja posvetiti će se stvaranju povoljnog poslovnog okruženja, podsticanju investicija, podržavanju poduzetništva te stvaranju novih vrijednosti na poslovnom tržištu i tržištu rada. Poseban imperativ predstavlja zaštita radničkih prava i dostojanstva radnika kao pokretača ekonomskog razvoja

Fiskalna politika

Ekonomska i fiskalna politika Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u srednjoročnom periodu povezane su sa strateškim pravcima usmjerenim ka postizanju fiskalne održivosti, a to podrazumijeva da država mora biti sposobna da dugoročno održi svoju potrošnju, poreze i druge politike bez ugrožavanja solventnosti ili neplaćanja svojih obaveza. Jedan od načina osnaživanja fiskalne održivosti je postizanje fiskalne konsolidacije tj. smanjenje budžetskog deficita te uravnoteženje budžeta usklađivanjem prihoda i rashoda.

Ekonomskom politikom Vlade Federacije Bosne i Hercegovine definirani su ciljevi koje ista namjerava provesti u srednjoročnom periodu realizacijom fiskalnih programa koji obuhvataju:

- rasterećenje privrede smanjenjem fiskalnog opterećenja rada;
- diverzifikaciju i unaprjeđenje finansijskih sistema;
- unaprjeđenje transparentnosti u upravljanju javnim finansijama;
- povećanje učinka u trošenju javnih sredstava i obima i efikasnosti javnih investicija;
- povećanje efikasnosti u naplati javnih prihoda;
- unaprjeđenje fiskalne stabilnosti i izravnanje u oblasti javnih investicija.

Ovi programi koncipirani su kako bi doprinijeli efikasnijem upravljanju javnim finansijama s ciljem ekonomskog razvoja i finansijske sigurnosti, kao i

transparentnosti samog upravljanja javnim finansijama te unaprijeđenju planiranja, upravljanju i monitoringu javnih investicija, pravičnijoj i transparentnijoj raspodjeli javnih prihoda kao i usklađivanju zakona s direktivama EU, provođenju budžetskog nadzora zakonitosti, pravovremenom i namjenskom korištenju budžetskih sredstava, planiranju i praćenju izvršenja budžeta, efikasnijem upravljanju dugom i servisiranju unutrašnjeg i vanjskog duga kao i provođenju transparentnog postupka javnih nabavki.

Politika rashoda

U primarnom fokusu djelovanja putem instrumenata fiskalne politike Vlade Federacije Bosne i Hercegovine biće održavanje dugoročne stabilnosti i likvidnosti Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, koji će u narednom periodu biti korišten između ostalog u funkciji razvoja domaće privrede, socijalnog i zdravstvenog sektora, te nastavak podrške poljoprivredi, nižim nivoima vlasti i jačanju standarda građana, sa posebnim fokusom na najranjivije kategorije stanovništva i mlade. Strateški ciljevi i opredjeljenja Vlade Federacije Federacije Bosne i Hercegovine u narednom periodu biće društveno-ekonomski razvoj koji podrazumijeva razvoj konkurentnosti domaće privrede i tržišta rada, te održivost javne i privatne potrošnje.

Dalje, jačanje privrede i konkurentnosti je preduslov za bolji životni standard i prosperitet građana, dok model stabilnog rasta privrede i jačanja konkurentnosti treba da osigura socijalnu jednakost i solidarnost svih slojeva stanovništva. Efikasno upravljanje javnim finansijama u cilju ekonomskog razvoja i finansijske sigurnosti temeljni je strateški cilj definisan Programom rada Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za period 2023. - 2026. godina, koji prati i Strategija upravljanja javnim finansijama 2021. - 2025. godina.

Osnovni prioriteti Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u narednom srednjoročnom periodu biće usmjereni na:

- Kreiranje povoljnijeg poslovnog ambijenta te poticanje i rast privatnih i javnih investicija. Navedene prioritete aktivnosti će biti podržane kroz izdvajanje većih iznosa sredstava iz Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za finansiranje infrastrukturnih projekata, kroz nastavak izgradnje autocesta i brzih cesta, kao i unaprijeđenje avio i željezničkog saobraćaja Federacije Bosne i Hercegovine;
- Nastavak osiguranja likvidnosti Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine kao i redovnosti u isplata penzija, boračkih i socijalnih naknada, te drugih;
- Aktivne politike i mjere koje imaju za cilj očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti, kao i otvaranje novih radnih mjesta, te smanjenje migracije radne snage;
- Postepeni prelazak na zelenu i kružnu ekonomiju, digitalnu transformaciju industrije i malih i srednjih preduzeća kroz uspostavu ekonomskih instrumenata u oblasti okoliša i ublažavanju klimatskih promjena;
- Porezne politike u srednjoročnom periodu trebale bi promovirati održiv i inkluzivan rast, kako na nivou Federacije tako i u svim kantonima i jedinicama lokalne uprave, s fokusom na: (1) zaštitu radnih mjesta, (2) povećanje produktivnosti poslovnih subjekata i (3) smanjenje ili ukidanje troškova, naknada i taksi koje opterećavaju privrednu aktivnosti.
- U svrhu zaštite radnih mjesta potencirat će se reforma opterećenja rada kroz izmjene pravnog okvira poreza na dohodak i obaveznih doprinosa, te je u

narednom periodu planirano iznalaženje novih prijedloga po ovom pitanju koje će uzeti u obzir preliminarne analize uticaja tih propisa na zaposlenike, poslodavce i budžete u Federaciji Bosne i Hercegovine

- U narednom periodu nastaviti će se iznalaženje rješenja za (1) uspješne transformacije Porezne uprave s naglaskom na potrebu provedbe mjera administrativnog unaprjeđenja pružanja javnih usluga kroz fluidan protok informacija kroz IT sistem i sve oblike razmjene informacija i (2) tehnološki naprednijim procesom fiskalizacije.
- Fiskalna politika prihodovne strane bit će usmjerena na jačanja fiskalne stabilnosti i odgovornosti, te se u narednom periodu nastavlja s aktivnostima unaprjeđenja koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti, i uspostave što kvalitetnijeg sistema izvještavanja. Nastavak aktivnosti na zaštiti prirodnih resursa donošenjem nove unaprijedjene zakonske regulative, posebno u oblasti zaštite šumskog fonda i vodnih dobara;
- Unaprjeđenje sistema povezanosti obrazovanja i tržišta rada, također je jedna od važnih mjera i aktivnosti, kao i usmjeravanje resursa i energije ka unaprjeđenju sistema socijalne zaštite, te rad na harmonizaciji propisa iz oblasti prava socijalne zaštite i
- Nastavak reforme zdravstvenog sistema s ciljem jačanja upravljanja i finansijske održivosti zdravstvenih institucija.

Porezna politika i javni prihodi

Imajući u vidu da je domaća ekonomija pod direktnom izloženošću globalnih geopolitičkih rizika, uspješna fiskalna politika okosnica je nastavka ekonomskog rasta i u narednom srednjoročnom periodu.

Srednjoročno i dugoročno, Federacija Bosne i Hercegovine će biti suočena i sa savremenim izazovima poput demografskih promjena i ubrzane digitalizacije, koji snažno utječu na privredni razvoj i rast. Vodeći se time, porezna politika, kao jedna od najvažnijih instrumenata fiskalne politike, treba biti usmjerena na povećanje funkcionalnosti tržišta rada i konkurentnosti, istovremeno podižući efikasnost naplate javnih prihoda.

Uzimajući u obzir i specifičnost ustavnog uređenja, aktivnom saradnjom, svi nivoi vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine moraju biti usmjereni promociji održivog i inkluzivnog rasta, posebno se fokusirajući na nekoliko ključnih segmenata, datih u nastavku.

Preporuka je da fokus porezne politike i dalje bude na smanjenju poreznog opterećenja rada, kao i smanjenju drugih fiskalnih i parafiskalnih nameta koji opterećuju privredu. Zadatak reforme postojećih propisa o obaveznim doprinosima i propisa o porezu na dohodak je smanjenje zbirne stopa obaveznih doprinosa na nivo koji će rasteretiti oblast rada, a neće ugroziti fiskalnu održivost i stabilnost, uz istovremeno proširenje porezne osnovice za izvore ličnog dohotka koji do sada nisu bili oporezivi.

U narednom periodu potrebno je uspostaviti jedinstven sistem oporezivanja imovine na cijeloj teritoriji Federacije Bosne i Hercegovine, u cilju pojednostavljenja istog za obveznike, kao i olakšanja administriranja i kontrole od strane nadležnog poreznog organa. Stavljajući fokus na istaknute savremene izazove, neophodna su ulaganja u digitalizaciju javne administracije, s posebnim akcentom na tehnološku inovaciju porezne administracije. Implementacijom reforme Porezne uprave

Federacije Bosne i Hercegovine u pravcu provedbe mjera administrativnog unaprjeđenja pružanja javnih usluga kroz fluidan protok informacija kroz IT sistem, efikasnije će se upravljati poreznim sistemom, poboljšati njegova transparentnost, efikasnost i pravednost. Tehnološkim unaprjeđenjem procesa stvoriti će se pretpostavke za bržu i lakšu dostupnost podataka potrebnih za analize, jačanje kontrolnih mehanizama i implementaciju efikasnih sankcija za porezne prekršaje. Iz perspektive poslovnih subjekata, digitalizacijom administracije smanjuju se vrijeme i troškovi poslovanja, podiže nivo produktivnosti i konkurentnosti kroz optimizaciju procesa. Dugoročno, tehnološko unaprjeđenje rezultirat će uštedama administriranja i na strani obveznika i na strani porezne administracije, koje se mogu preusmjeriti za finansiranje drugih prioriteta u poslovnom procesu za javni sektor, odnosno finansiranje drugih budžetskih kategorija od značaja, kada je riječ o javnom sektoru. Nadalje, edukacijom svih poreznih obveznika može se poboljšati njihovo razumijevanje poreznog sistema, olakšati poštivanje poreznih propisa, te podići svijest o značaju plaćanja poreza za same obveznike.

Nastavlja se i provedba mjera podrške borbi protiv porezne evazije i utaje poreza, kao i neprekidno prilagođavanje globalnim reformama usmjerenim povećanju porezne transparentnosti i kvalitetnije i pravodobnije razmjene informacija. Krajnji cilj stručne procjene započete u 2023. godini od strane OECD-ovog Globalnog foruma o transparentnosti i razmjeni informacija u porezne svrhe „peer-review“ će omogućiti detaljan pregled nedostataka pravnog okvira kao institucionalnog djelovanja, što će biti okosnica daljih aktivnosti na ovom polju.

Aktivnosti na provođenju Akcijskog plana o smanjenju porezne osnovice i premještanja dobiti (BEPS akcijski plan) biti će u fokusu djelovanja u svrhu zaštite privrednog okruženja kroz sprječavanje dodjeljivanja statusa nekooperativne porezne jurisdikcije. Multilateralni instrument, čije se usvajanje očekuje u ovoj godini, imat će veći utjecaj na porezni sistem Federacije Bosne i Hercegovine, te će zahtjevati temeljitu izmjenu propisa i strukture. Redovni godišnji „peer-review“ od strane OECD-ovog Inkluzivnog okvira za BEPS i OECD-ovog Globalnog foruma usmjeravat će Bosnu i Hercegovinu u izmjenama poreznog sistema, a što će u najvećoj mjeri imati utjecaj na porezne oblike.

U svrhu jačanja fiskalne stabilnosti i odgovornosti, u narednom periodu nastavljaju se i aktivnosti unaprjeđenja koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti u pripremi projekcija javnih prihoda, uspostave što kvalitetnijeg sistema izvještavanja, prema OECD metodologiji, kao i analize pripadnosti i raspodjele javnih prihoda korisnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine shodno ustvanim nadležnostima.

Realizacija planiranih svih planiranih aktivnosti, kao i do sada, ovisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nositelja aktivnosti, a usljed globalnih utjecaja kreatori fiskalne politike mogu biti stavljeni pred nove vanredne izazove, što će dovesti i do eventualnih promjena u dinamici realizacije.

Javni prihodi za period 2025. – 2027. godine

Unatoč izazovima na međunarodnom nivou, kao što su slabljenje globalnog ekonomskog rasta, pojačanih inflatornih pritisaka i rasta kamatnih stopa, u 2023. godini ostvaren je ekonomski rast, koji prema podacima Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP), na nivou Bosne i Hercegovine iznosi 1,8%. Navedena ekonomska kretanja odrazila su se i na trendove naplate javnih prihoda.

2.1. Projekcija prihoda Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine

Ukupan nivo naplaćenih javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2023. godini iznosi 12.448 mil. KM i veći je za 11,5% ili za 1.218,7 mil. KM u odnosu na naplatu iz 2022. godine. Potrebno je istaći da, navedeni iznos uključuje i tekući transfer od inostranih vlada i međunarodnih organizacija, koji se odnosi na finansijski paket podrške Evropske Unije u cilju ublažavanja negativnog socio-ekonomskog utjecaja energetske krize, u iznosu od 81,3 mil. KM.

Tabela 3. Konsolidirani pregled ostvarenja javnih prihoda u Federaciji BiH 2023/2022. godina

VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE			
	2022.	2023.	% promjene	Razlika
I POREZNI PRIHODI	5.546.538.665	6.063.502.003	9,3	516.963.338
1. Prihodi od indirektnih poreza	4.296.507.979	4.598.188.458	7	301.680.480
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinственог računa	3.551.226.037	3.537.343.848	-0,4	-13.882.189
1.2. Prihodi od indirektnih poreza za servisiranje vanjskog duga	534.848.700	833.660.500	55,9	298.811.800
1.3. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	208.623.360	224.879.015	7,8	16.255.655
1.4. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u</i>	1.809.882	2.305.095	27,4	495.213
2. Prihodi od direktnih poreza	1.250.030.686	1.465.313.545	17,2	215.282.859
2.1. Porez na dobit	546.499.637	636.162.851	16,4	89.663.214
2.2. Porez na dohodak	566.078.474	684.448.543	20,9	118.370.069
2.3. Porez na imovinu	36.311.151	38.286.140	5,4	1.974.989
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	5.323.868	6.256.506	17,5	932.637
2.5. Porez na promet nepokretnosti	93.916.704	95.918.508	2,1	2.001.803
2.6. Ostali direktni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u</i>	1.900.852	4.240.998	123,1	2.340.146
II DOPRINOSI	4.401.173.649	5.043.394.860	14,6	642.221.211
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko	2.459.112.618	2.819.425.258	14,7	360.312.640
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.740.999.043	1.991.599.305	14,4	250.600.263
3. Doprinosi za osiguranje od	201.061.988	232.370.297	15,6	31.308.309
III NEPOREZNI PRIHODI	1.218.572.949	1.341.110.810	10,1	122.537.861
1. Takse	139.531.127	150.878.293	8,1	11.347.165
2. Naknade i članarine	544.787.908	632.551.620	16,1	87.763.712
3. Novčane kazne	51.320.379	61.545.964	19,9	10.225.585
4. Ostali neporezni prihodi	482.933.535	496.134.933	2,7	13.201.398
UKUPNO (I + II + III):	11.166.285.263	12.448.007.673	11,5	1.281.722.410

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći najnovije zvanične makroekonomske prognoze iz marta 2024. godine, preuzete od strane DEP-a, kao i pozitivne tekuće trendove naplate u prvom kvartalu 2023. godine, izvršeno je revidiranje projekcija prihoda za tekuću godinu i pripremljene su srednjoročne projekcije za period 2025.-2027. godina.

Projekcije se temelje na postojećim poreznim politikama, a obuhvataju javne prihode budžeta svih nivoa vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine, vanbudžetskih fondova, te javne prihode ostalih korisnika, koji ih naplaćuju. U projicirani okvir nisu uključena sredstva po osnovu primitaka.

Tabela 4. Konsolidirane projekcije ukupnog okvira javnih prihoda u Federaciji BiH za 2024. godinu i period 2025.–2027. godine

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2024.	2025.	2026.	2027.
I POREZNI PRIHODI	6.514.036.017	6.907.370.196	7.267.108.179	7.646.149.234
1. Prihodi od indirektnih poreza	4.986.555.700	5.276.569.900	5.520.910.800	5.771.819.450
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedininstvenog računa	3.830.339.099	4.265.294.539	4.625.425.713	4.933.366.158
1.2. Prihodi od indirektnih poreza za servisiranje vanjskog duga	914.301.901	762.616.961	639.392.687	574.502.092
1.3. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	240.914.700	247.658.400	255.092.400	262.951.200
1.4. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
2. Prihodi od direktnih poreza	1.527.480.317	1.630.800.296	1.746.197.379	1.874.329.784
2.1. Porez na dobit	649.091.149	684.071.279	722.927.823	765.254.939
2.2. Porez na dohodak	738.703.473	802.464.558	874.012.648	954.360.986
2.3. Porez na imovinu	40.636.909	43.294.563	46.299.205	49.697.567
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	7.008.696	7.579.203	8.196.151	8.863.317
2.5. Porez na promet nepokretnosti	90.040.091	91.390.692	92.761.553	94.152.976
2.6. Ostali direktni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	2.000.000	2.000.000	2.000.000	2.000.000
II DOPRINOSI	5.417.335.276	5.841.035.361	6.303.591.945	6.808.444.713
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	3.049.966.078	3.311.795.400	3.598.870.898	3.913.545.963
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	2.122.432.054	2.270.672.617	2.431.495.452	2.605.916.843
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	244.937.144	258.567.344	273.225.596	288.981.907
III NEPOREZNI PRIHODI	1.511.489.012	1.610.720.933	1.727.149.083	1.860.915.522
1. Takse	158.993.311	168.583.662	179.353.891	191.335.097
2. Naknade i članarine	696.632.131	776.041.031	870.819.626	982.852.951
3. Novčane kazne	66.469.641	71.787.212	77.530.189	83.732.604
4. Ostali neporezni prihodi	589.393.929	594.309.028	599.445.377	602.994.869
UKUPNO (I + II + III):	13.442.860.306	14.359.126.490	15.297.849.207	16.315.509.470

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tako u 2024. godini, ukupno očekivano ukupno ostvarenje javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosi 13.442,9 mil. KM i u poređenju sa ostvarenjem iz prethodne godine pretpostavlja rast od 7,9% ili za 916,3 mil. KM. Prateći očekivani ekonomski rast na nivou Bosne i Hercegovine od prosječnih 2,9% na godišnjem nivou u periodu 2025.-2027. godina, pretpostavlja se da će prosječna godišnja stopa rasta naplate ukupnih javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine u navedenom srednjoročnom periodu iznositi 6,7%.

Indirektni porezi

Očekivana naplata prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedininstvenog računa Uprave za indirektno oporezivanje u 2024. godini iznosi 4.744,6 mil. KM, i u odnosu na 2023. godinu pretpostavlja rast za 8,5% ili za 373,6 mil. KM. Nakon odbitka planiranih sredstava namijenjenih otplati vanjskog duga u iznosu od 914,3 mil. KM, projekcija ukupnog raspoloživog dijela prihoda od indirektnih poreza za dalju raspodjelu korisnicima u Federaciji Bosne i Hercegovine, odnosno njihovu budžetsku potrošnju, iznosi 3.830,3 mil. KM i u odnosu na 2023. godinu veća je za 8,3% ili za približno 293 mil. KM.

Prateći plan ukupne naplate prihoda na Jedininstvenom računu, pretpostavljen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za

indirektno oporezivanje (OMA), kao i projekciju kretanja koeficijenta učešća Federacije Bosne i Hercegovine u međuentiteskoj raspodjeli, predviđa se da će u 2025. godini ukupno doznačena sredstva od indirektnih poreza za Federaciju Bosne i Hercegovine biti veća za 5,9%, dok očekivana prosječna godišnja stopa rasta u 2026. i 2027. godini iznosi 4,7%.

U periodu 2025.-2027. godina dospijeće obaveza na ime otplate vanjskog duga opada iz godine u godinu po sljedećim stopama (2025: -16,6%; 2026: -16,2% i 2027: -10,1%). Prateći isto, raspoloživi dio prihoda od indirektnih poreza, nakon odbitka sredstava namijenjenih otplati vanjskog duga, u 2025; 2026. i 2027. godini pretpostavlja rast po stopama 11,7%; 8,4% i 6,7% respektivno.

Namjenska putarina za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta

Prateći ukupan plan naplate, također dostavljen od strane Odjeljenja za marokenonomsku analizu Uprave za indirektno oporezivanje, očekivani nivo naplate prihoda od namjenske putarine u 2023. godini iznosi 212,3 miliona KM i veći je za 1,8% ili za 3,7 miliona KM u odnosu na ostvarenje iz 2022. godine.

U periodu 2024.-2026. godina očekuje se stabilan rast naplate ovih prihoda prema prosječnoj godišnjoj stopi od 3 % (**2024:** 2,7%; **2025:** 3% i **2026:** 3,3%), koji slijedi pretpostavljeni rast BDP-a u navedenim godinama.

Porez na dobit

Prema projekcijama, prihodi od poreza na dobit pravnih lica u 2024. godini trebali bi iznositi 649,1 mil. KM sa očekivanim rastom od 2% ili za 12,9 mil. KM. Nižoj stopi rasta u odnosu na prethodni historijski trend, doprinijelo je isključivanje historijskih uplata poreza na dobit od strane JP Elektroprivreda BiH d.d. iz projekcione baze, kao i očekivanih akontativnih uplata tokom 2024. godine, obzirom da je navedeno društvo poslovnu 2023. godinu završilo sa gubitkom.

Prateći makroekonomske prognoze, projicirane stope rasta u periodu 2025.-2027. godina predviđaju prosječni godišnji rast prihoda od poreza na dobit po stopi od 5,6% (2025: 5,6%; 2026: 5,7% i 2027: 5,9%).

Prihodi po osnovu poreza na dohodak

Imajući u vidu da je u 2022. i 2023. godini rast prosječne plaće u velikoj mjeri bio vezan za usklađivanja sa inflatornim šokovima, što je na strani naplate prihoda od poreza na dohodak i prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa rezultiralo dvocifrenim stopama rasta, projekcija navedenih kategorija za 2024. godinu, uzimajući u obzir očekivanu stabilizaciju inflacije, pretpostavlja skromniji rast. Tako, očekivani nivo naplate prihoda po osnovu poreza na dohodak u 2024. godini iznosi 738,7 mil. KM sa rastom od 7,%, ili za 54,2 mil. KM u odnosu na ostvarenu naplatu u prethodnoj godini.

Prateći makroekonomske prognoze sa kojima je u korelaciji, očekivane stope rasta za 2025., 2026. i 2027. godinu iznose 8,6%; 8,9% i 9,2% respektivno.

Obavezni socijalni doprinosi

Vežući se također za makroekonomske pretpostavke tržišta rada, očekivani nivo naplate ukupnih obaveznih doprinosa u 2024. godini iznosi 5.417,3 mil. KM i veći je za 7,4% ili za 373,9 mil. KM u odnosu na 2023. godinu. Očekivana prosječna

godišnja stopa rasta u periodu 2025. - 2027. godina iznosi 7,9%.

Porezi na posjedovanje i prometovanje imovinom

Obzirom da ovi prihodi uključuju tri različite kategorije: porez na imovinu, porez na poklon i naslijeđe i porez na promet nepokretnosti, te da je naplata istih trenutno regulisana kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave, teško je uspostaviti uporedivost trendova kretanja.

Bazirajući se na pojedinačnim projekcijama svake od navedenih kategorija, zasnovanim prvenstveno na tekućem trendu naplate, projicirana stopa rasta ukupnih prihoda po osnovu poreza na posjedovanje i prometovanje imovinom u 2024. godini ima negativan trend i pretpostavlja ukupan pad za 1,9% kao rezultat značajnog smanjenja naplate prihoda po osnovu poreza na promet nepokretnosti u prvom kvartalu 2024. godine.

Krajnje oprezno, pretpostavlja se prosječna godišnja stopa rasta ovih prihoda tokom perioda 2025. - 2027. godina od 3,5%.

Neporezni prihodi

Pretpostavljeni iznos naplate ukupnih neporeznih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, u 2024. godini iznosi 1.2511,5 mil. KM sa stopom rasta od 12,7% ili za 170,4 mil. KM. Visok nivo rasta prvenstveno je vezan za očekivanja po pitanju naplate prihoda od krajnjih korisnika za povrate anuiteta po otplaćenim kreditima.

Treba ipak uzeti u obzir da ukupni neporezni prihodi uključuju širok spektar prilično varijabilnih prihoda, bez kontinuiranog obrasca kretanja. Zasnovane na prognozama makroekonomskih kretanja, za kategorije neporeznih prihoda koje imaju korelaciju sa istim, te nadalje, kako je već istaknuto, bazirane na planu naplate prihoda od krajnjih korisnika za povrate anuiteta po otplaćenim kreditima, koji uzimaju značajno učešće u ukupnim neporeznim prihodima, projicirane srednjoročne stope kretanja za 2025.; 2026. i 2027. godinu iznose: 6,6%; 7,2% i 7,7% respektivno.

Rizici po ostvarenje projekcija

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine prate makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji, a svaki drugačiji ishod može narušiti i nivo realizacije istih. Imajući u vidu na trenutno puno jači uticaj vanjskih rizika na krajnji ishod makroekonomskih prognoza, nego unutrašnjih, od izuzetnog je značaja spremnost domaćih aktera na donošenje brzih mjera prilagodbe i ublažavanja takvih uticaja. Daljna eskalacija krize u Ukrajini i Bliskom istoku u značajnoj mjeri može rezultirati većim inflatornim pritiscima od trenutno pretpostavljenih.

Projekcije poreznih prihoda i obaveznih socijalnih doprinosa temelje se na trenutno važećim politikama oporezivanja, prate projektovane makroekonomske pokazatelje, kao i tekuće trendove u naplati, korigovane za jednokratne utjecaje. Realizacija navedenih rizika po ostvarenje osnovnog makroekonomskog scenarija u značajnoj mjeri može imati negativan odraz na projicirani nivo naplate.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri utjecati: izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za institucije Bosne i Hercegovine, rad

porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda i sl.

Javni dug u srednjoročnom periodu

Javni dug Federacije Bosne i Hercegovine, postupak zaduživanja i izdavanja garancija, limiti zaduživanja, osiguranje sredstava za otplatu duga, vođenje evidencije o dugu i druga pitanja koja se odnose na javni dug Federacije Bosne i Hercegovine, kantona i općina, regulisani su Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine. Stanje javnog duga je od izuzetnog značaja za kreiranje razvojnih politika. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu temelji se na raspoloživim podacima Federalnog ministarstva finansija.

Da bi odražavalo aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno. Pregled stanja i projekcija javnog duga u ovom dokumentu se temelji na podacima o unutrašnjem i vanjskom dugu u Federaciji Bosne i Hercegovine sa kojima raspolaže Federalno ministarstvo finansija, na Strategiji upravljanja dugom za period 2023.–2025. godine i godišnjem planu zaduživanja pripremljenog u skladu sa budžetom Federacije Bosne i Hercegovine za 2024. godinu.

Struktura duga u Federaciji Bosne i Hercegovine

Prema raspoloživim podacima, ukupni dug u Federaciji Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2023. godine iznosi 6.593,46 mil. KM, što predstavlja povećanje za 118,46 mil. KM ili 1,83% u odnosu na prethodnu godinu.

Vanjski dug u Federaciji Bosne i Hercegovine na dan 31.12.2023. godine iznosi 5.166,67 mil. KM (smanjenje za 243,82 mil. KM odnosno 4,51% u odnosu na 2022. godinu), najvećim dijelom je ugovoren sa bilateralnim i multilateralim finansijskim institucijama (Svjetska banka, EBRD, EIB, MMF i dr.), u cilju osiguranja sredstava za finansiranje većih infrastrukturnih projekata, te za budžetsku podršku.

Od ukupnog iznosa vanjskog duga u Federaciji Bosne i Hercegovine, na dug Vlade Federacije Bosne i Hercegovine odnosi se 1.569,14 mil. KM, na dug kantona 317,62 mil. KM, na dug gradova i općina 190,97 mil. KM, i na dug javnih preduzeća i ostalih korisnika 3.088,93 mil. KM. U narednoj tabeli je prikazana struktura duga u prethodnom period.

Tabela 5. Konsolidovani dug u FBiH na bazi verifikovanog unutrašnjeg duga (mil. KM)

Javni dug u FBiH (KM)	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
1. Unutrašnji dug u Federaciji BiH	1000,12	1.185,89	1.123,67	1.064,52	1.426,80
1.1. Unutrašnji dug Federacije BiH	726,22	860,51	761,08	682,63	924,41
1.2. Unutrašnji dug kantona	199,75	225,13	242,47	257,39	290,69
1.3. Unutrašnji dug općina i gradova	74,15	74,09	75,65	71,48	80,38
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	4.595,39	4.982,72	5.402,00	5.410,49	5.166,67
2.1. Vanjski dug Federacije BiH	2.080,62	2.321,66	2.357,59	2.110,89	1.569,14
2.2. Vanjski dug kantona	221,67	214,81	230,81	285,49	317,62
2.3. Vanjski dug općina i gradova	168,72	191,01	199,91	206,52	190,97
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.124,38	2.255,86	2.613,69	2.807,59	3.088,93
Ukupan dug u Federaciji BiH	5.595,50	6.168,63	6.525,67	6.475,01	6.593,46

Tabela 6. Učešće duga u BDP-u Federacije BiH

Godina	BDP-	Stanje duga			Odnos duga prema BDP-realni		
	-	Vanjski	Unutrašnji	Ukupno	Vanjski	Unutrašnji	Ukupno
		dug	dug		dug	dug	
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2: 1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2023.	30.003	5.166,67	1.426,79	6.593,46	17,22%	4,76%	21,98%
31.12.2022.	26.275	5.410,49	1.064,52	6.475,01	20,59%	4,05%	24,64%
31.12.2021.	24.068	5.402,01	1.123,67	6.525,68	22,44%	4,67%	27,11%

2.2. Projekcije prihoda Budžeta Zeničko-dobojskog kantona

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2024. godini planirani su u iznosu od 594,7 miliona KM, što u odnosu na prihode ostvarene za 2023. godinu predstavlja uvećanje od 18,18%.

U tabeli 6. navedene su projekcije prihoda za Budžet Zeničko-dobojskog kantona za period 2025. - 2027. godine u ukupnom iznosu (budžetska sredstva, prihodi od sopstvene djelatnosti, namjenska sredstava i sredstva donacija) koje su date od strane Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine, Federalnog ministarstva finansija i Ministarstva finansija Zeničko-dobojskog kantona u dijelu neporeznih prihoda.

Tabela 7. Plan/projekcija prihoda za Zeničko-dobojski kanton za period 2024.-2027. godine

		u 000 KM				
	Prihodi	Ostvareno	Plan	Projekcija		
		2023	2024	2025	2026	2027
I	POREZI	405.097	422.728	495.959	539.096	549.645
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	270.848	284.724	336.834	365.274	359.593
2	Porez na dohodak	59.337	63.463	71.644	78.530	86.233
3	Porez na dobit	72.411	74.447	87.384	95.193	103.716
4	Porezi građana	2.500	93	96	98	102
5	Ostali porezi	1	1	1	1	1
II	NAKNADE I TAKSE	7.025	6.246	6.421	6.614	6.819
1	Naknade i takse	7.025	6.246	6.421	6.614	6.819
III	NOVČANE KAZNE	7.594	6.503	6.685	6.886	7.099
1	Novčane kazne	7.594	6.503	6.685	6.886	7.099
2	Ostali prihodi	0	0	0	0	0
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	36.514	71.658	73.664	75.874	78.226
	Ostali neporeski prihodi	36.514	71.658	73.664	75.874	78.226
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	47.131	47.739	49.076	50.548	52.115
1	Transferi	47.131	47.739	49.076	50.548	52.115
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine					
VI	KAPITALNI PRIMICI	0	40.000	0	0	0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	503.361	594.874	631.805	679.018	693.904

U tabeli 7., osim za period 2025.-2027. godine, i za 2027. godinu navedene su Revidirane projekcije prihoda dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija.

Tabela 8. Projicirani ukupni prihodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za period 2024.-2027. godine

		u 000 KM				
	Prihodi	Ostvareno	Revidirani plan	Projekcija		
		2023	2024	2025	2026	2027
I	POREZI	405.097	442.981	495.959	539.096	549.645
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	270.848	297.050	336.834	365.274	359.593
2	Porez na dohodak	59.337	65.494	71.644	78.530	86.233
3	Porez na dobit	72.411	80.343	87.384	95.193	103.716
4	Porezi građana	2.500	93	96	98	102
5	Ostali porezi	1	1	1	1	1
II	NAKNADE I TAKSE	7.025	6.246	6.421	6.614	6.819
1	Naknade i takse	7.025	6.246	6.421	6.614	6.819
III	NOVČANE KAZNE	7.594	6.503	6.685	6.886	7.099
1	Novčane kazne	7.594	6.503	6.685	6.886	7.099
2	Ostali prihodi	0	0	0	0	0
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	36.514	71.658	73.664	75.874	78.226
	Ostali neporeski prihodi	36.514	71.658	73.664	75.874	78.226
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	47.131	47.739	49.076	50.548	52.115
1	Transferi	47.131	47.739	49.076	50.548	52.115
2	Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine					
VI	KAPITALNI PRIMICI	0	40.000	0	0	0
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	503.361	615.127	631.805	679.018	693.904

Indirektni porezi

Prihodi prikupljeni po osnovu indirektnih poreza (PDV-a, carinskih i akciznih dažbina) se uplaćuju na Jedinstveni račun Uprave za indirektno oporezivanje nakon čega se raspodjeljuju kako slijedi:

1. Raspodjela na račun rezervi,
2. Raspodjela sredstava za potrebno finansiranje institucija Bosne i Hercegovine,
3. Otplata vanjskog duga,
4. Raspodjela prihoda između entiteta i Brčko Distrikta.

Nakon raspodjele sredstava za otplatu vanjskog duga, preostalo se raspodjeljuje između entiteta i nižih nivoa vlasti.

U skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u FBiH („Službene novine FBiH“ broj: 22/06, 43/08, 22/09, 35/14, 94/15 i 17/22) prihodi sa Jedinstvenog računa se dijele kako slijedi:

1. Finansiranje funkcija Federacije	36,20 %
2. Finansiranje funkcija kantona	51,23 %
3. Finansiranje funkcija jedinica lokalne samouprave	8,42 %
4. Finansiranje funkcija grada Sarajeva	0,25%
5. Direkcije za ceste	3,90 %

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza s jedinstvenog računa za Zeničko-dobojski kanton prema Budžetu za 2024. godinu očekuje se u iznosu od 284,7 miliona KM, a prema revidiranim projekcijama javnih prihoda 297 miliona. U tri naredne fiskalne godine ovi iznosi su projicirani na 336,8 miliona KM u 2025. godini, 365,2 miliona KM u 2026. godini i 389,5 miliona KM u 2027. godini.

Tabela 9. Plan/projekcija prihoda od indirektnih poreza (bez namjenskih prihoda Direkcije za ceste) za Zeničko-dobojski kanton i općine/gradove Zeničko-dobojskog kantona za 2024. – 2027. godine

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2024.	2025.	2026.	2027.
1.1. Kantonalni budžet	284.723.807	336.834.767	365.274.702	389.593.081
1.2. Općinski/gradski budžeti	52.028.046	57.936.108	62.827.823	67.010.624
1.2.1. Breza	1.957.663	2.179.966	2.364.027	2.521.414
1.2.2. Doboju Jug	516.023	574.620	623.137	664.623
1.2.3. Kakanj	5.605.303	6.241.815	6.768.829	7.219.468
1.2.4. Maglaj	3.386.403	3.770.947	4.089.339	4.361.589
1.2.5. Olovo	1.522.269	1.695.130	1.838.255	1.960.638
1.2.6. Tešanj	5.924.592	6.597.361	7.154.396	7.630.704
1.2.7. Usora	825.637	919.393	997.020	1.063.397
1.2.8. Vareš	1.228.780	1.368.315	1.483.846	1.582.634
1.2.9. Visoko	5.198.935	5.789.301	6.278.109	6.696.078
1.2.10. Zavidovići	5.437.595	6.055.063	6.566.310	7.003.466
1.2.11. Zenica	16.025.748	17.845.557	19.352.309	20.640.701
1.2.11. Žepče	4.399.098	4.898.640	5.312.246	5.665.912

Porez na dobit

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cijelosti prihod kantona. Plan prihoda u Budžet Zeničko-dobojskog kantona za 2024. godinu po osnovu ovog poreza iznosi 74,4 miliona KM.

Projicirani revidirani prihod od poreza na dobit u 2024. godini iznosi 80,3 miliona KM, 87,3 miliona KM u 2025. godini, 95,1 miliona KM u 2026. godini i 103,7 miliona KM u 2027. godini.

Tabela 10. Plan/projekcija prihoda od poreza na dobit za Zeničko-dobojski kanton za 2024.-2027. godine

VRSTA PRIHODA	Plan	Projekcija		
	2024.	2025.	2026.	2027.
Porez na dobit	74.447.363	87.384.989	95.193.780	103.716.730

Porez na dohodak

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine propisano je da kantonu pripada najviše 65,54% od poreza na dohodak uplaćenog u kantonu, a jedinici lokalne samouprave najmanje 34,46% od poreza na dohodak uplaćenog u svakoj jedinici lokalne samouprave.

Zakonom o pripadnosti javnih prihoda na području Zeničko-dobojskog kantona ("Službene novine Zeničko-dobojskog kantona" broj: 1/06, 2/06, 5/06, 7/09 i 12/13) svim općinama/gradovima Zeničko-dobojskog kantona je ustupljen dio uplaćenog prihoda od poreza na dohodak u iznosu od 34,46%, dok je općini Žepče ustupljen u iznosu od 44,46%.

Dokument okvirnog budžeta Grada Zavidovići za period 2025.-2027. godina

Plan prihoda po osnovu poreza na dohodak u 2024. godini za Kanton iznosi 63,4 miliona KM.

U 2024. godini revidirani projicirani prihod iz maja 2024. godine po osnovu poreza na dohodak iznosi 65,4 miliona KM. U narednim godinama ovi prihodi projicirani su u 2025. godini u iznosu od 71,6 miliona KM, u 2026. godini u iznosu od 78,5 miliona KM i u 2027. godini u iznosu od 86,2 miliona KM.

Tabela 11. Plan/projekcija prihoda od poreza na dohodak za Zeničko-dobojski kanton i općine /gradove Zeničko-dobojskog kantona za 2024. – 2027. godine

Vrsta prihoda	Plan	Projekcija		
	2024.	2025.	2026.	2027.
1. Porez na dohodak	97.899.270	109.314.245	119.820.351	131.573.697
1.1. Kantonalni budžet	63.463.218	71.644.556	78.530.258	86.233.401
1.2. Općinski/gradski budžeti	34.436.052	37.669.689	41.290.093	45.340.296

Prihodi od doprinosa

Prihodi od doprinosa za zdravstveno osiguranje za nadolazeći srednjoročni period projicirani su u skladu s očekivanim kretanjima na tržištu rada, odnosno rastom zaposlenosti i plaća. Tako se ovi prihodi u 2024. projiciraju u iznosu od 270,4 miliona KM, dok se u 2025. projiciraju u iznosu od 288,3 miliona KM, a u 2026. godini u iznosu od 307,6 miliona KM, a u 2027. godini u iznosu od 328,5 miliona KM.

Tabela 12: Prihodi Zavoda zdravstvenog osiguranja Zeničko-dobojskog kantona u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2024.	2025.	2026.	2027.
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	270.478.785	288.376.680	307.683.779	328.500.003

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

Prihodi od doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog u 2024. godini se projiciraju u iznosu od 24,7 miliona KM, u 2025. u iznosu od 26,7 miliona KM, a u 2026. godini u iznosu od 28,9 miliona KM a u 2027. godini u iznosu od 31,4 miliona KM.

Tabela 13: Prihodi Službe za zapošljavanje Zeničko-dobojskog kantona u KM

Vrsta prihoda	Projekcije			
	2024.	2025.	2026.	2027.
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	24.752.232	26.755.861	28.997.363	31.434.865

Izvor: Sektor za poreznu politiku i javne prihode Federalnog ministarstva finansija

3. OSTVARENI, PLANIRANI I PROJEKCIJA PRIHODA BUDŽETA GRADA ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD 2023.-2027. GODINE

Ukupni prihodi i primici u Budžetu Grada Zavidovići u 2024. godini planirani su u iznosu od 16.703.210,80 KM, ostvareni prihodi i primici u 2023. godini iznose 16.678.628,19 KM. Prihodi i primici za 2025. godinu procjenjuju se u iznosu od 17.693.000,00 KM.

Dokument okvirnog budžeta Grada Zavidovići za period 2025.-2027. godina

U tabeli koja slijedi navedeno je ostvarenje prihoda u 2023. godini, plan u 2024. godini i projekcije prihoda i primitaka za Budžet Grada Zavidovići za period 2023. - 2027. godine.

		KM 000				
		Ostvareno u 2023	Budžet 2024	Projekcija 2025	Projekcija 2026	Projekcija 2027
I	POREZI	8.559	9.092	9.838	10.516	11.229
1	Indirektni porezi sa Jedinstvenog računa	5.789	5.927	6.483	6.960	7.460
2	Porez na dohodak	2.046	2.170	2.300	2.438	2.584
3	Porez na dobit	0	0			
4	Porezi građana	724	995	1.055	1.118	1.185
5	Ostali porezi		0			
II	NAKNADE I TAKSE	1.591	2.228	2.400	2.504	2.654
1	Naknade i takse	1.591	2.228	2.400	2.504	2.654
III	NOVČANE KAZNE	13	426	503	603	704
1	Novčane kazne	13	2	3	3	4
2	Ostali prihodi		424	500	600	700
IV	OSTALI NEPORESKI PRIHODI	379	452	479	508	538
	Ostali neporeski prihodi	379	452	479	508	538
V	FINANSIRANJE I TRANSFERI	5.345	3.447	4.273	9.370	10.370
1	TRANSFERI	5.345	3.447	4.273	9.370	10.370
	KAPITALNI PRIMICIOD PRODAJE STALNIH VI SREDSTAVA	792	1.058	200	500	500
	UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	16.679	16.703	17.693	24.001	25.995

4. OSTVARENI, PLANIRANI I PROJEKCIJA RASHODA I IZDATAKA BUDŽETA GRADA ZAVIDOVIĆI ZA PERIOD 2023.-2027. GODINE

U ovom poglavlju su sažeta glavna pitanja iz oblasti upravljanja javnim sredstvima, te se predlaže okvirna struktura budžeta s osvrtom na plaće i naknade, materijalne troškove, transfere i kapitalne izdatke.

Raspoloživa sredstva lokalne samouprave su uvijek manja od sredstava potrebnih da se ostvare svi ciljevi zajednice, pa se kontinuirano moraju analizirati prioritne potrebe i donositi odluke koje će biti pretpostavka, da se ostvare prioritni ciljevi.

U skladu s prognozom prihoda za period 2025.-2027. godine, urađene su i projekcije budžetske potrošnje po ekonomskoj klasifikaciji za period 2025. – 2027. godina.

U tabeli koje slijede navedeni su ostvareni rashodi i izdaci u 2023. godini, planirani rashodi i izdaci u 2024. godini te projekcije rashoda i izdataka za Budžet Grada Zavidovići za period 2025. - 2027. godine po ekonomskoj klasifikaciji:

Dokument okvirnog budžeta Grada Zavidovići za period 2025.-2027. godina

Redni broj	Ekonomski kod		OSTVARENO 2023. GODINA	PLAN 2024. GODINA	KM 000		
					PROJEKCIJA		
					2025. GODINA	2026. GODINA	2027.GO DINA
1		UKUPNO PLAĆE I NAKNADE (2+3+4)	3840	4405	4905	5403	5931
2	611100	Bruto plaće	3070	3521	3945	4340	4767
3	611200	Naknade	433	513	555	621	683
4	612000	Doprinosi	337	371	405	442	481
5	613000	MATERIJALNI TROŠKOVI	2039	2867	3500	4000	4300
6	614000	TEKUĆI TRANSFERI I DRUGI TEKUĆI RASHODI (7+8+9+10)	6231	4561	4385	9020	9190
7	614400 614500 614600	Subvencije	1037	608	300	250	150
8	614200	Transferi pojedincima	1453	1461	1500	5890	5910
9	614100	Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima	3302	1951	2050	2250	2370
10	614300 614700 614800	Ostali tekući transferi	439	541	535	630	760
11	615100,615200 615300,615400, 615500,615600, 615700	Kapitalni transferi	361	296	330	450	610
12	616000	Izdaci za kamate					
13	821000	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	4436	4500	4500	5057	5964
14	823000	Izdaci za otplatu dugova		74	73	71	0
15	822000	Izdaci za finansijsku imovinu					
16		Ostalo					
		UKUPNO (1+5+6+11+12+13+14+15+16)	16907	16703	17693	24001	25995

Potrošnja za bruto plate i naknade, prema okvirnom budžetu, se procjenjuje na 4,35 mil. KM u 2025. godini, što predstavlja 24,58% ukupnog Budžeta Grada.

	OSTVARENO 2023. GODINA	PLAN 2024. GODINA	PROJEKCIJA		
			2025. GODINA	2026. GODINA	2027. GODINA
UKUPNE PLATE , NAKNADE I DOPRINOSI (BRUTO)	3407	3892	4350	4782	5248
UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH	99	104	105	106	106
PROSJEČNA PLATA (NETO)	1782	1952	2175	2391	2621

U narednom periodu ne predviđa se značajnije povećanje broja zaposlenih

Potrošnja za materijal i usluge, prema okvirnom budžetu, se procjenjuje na 3,5 mil. KM u 2025. godini, što predstavlja 20% ukupnog Budžeta Grada.

Ukupno projicirani tekući transferi u 2025. godini, prema okvirnom budžetu, iznose 4,38 mil. KM, što predstavlja 24,78% ukupnog Budžeta Grada.

U strukturi planiranih tekućih transfera za 2025. godinu, najveći dio se odnosi na transfere iz oblasti socijalne zaštite, pitanja povratka izbjeglih i raseljenih lica, transfere iz oblasti obrazovanja, nauke, kulture i sporta, transfere iz oblasti rješavanja pitanja prava pripadnika boračke populacije (transferi drugim nivoima vlasti i pojedincima) i ostale tekuće transfere.

Ukupni kapitalni transferi i kapitalni izdaci, prema okvirnom budžetu, se projiciraju na 4,83 mil. KM u 2025. godini, što predstavlja 27,29% ukupnog Budžeta Grada, a ostali rashodi i zaduživanje (garancija JKP Radnik) se planiraju u iznosu od 0,41 % ukupnog Budžeta Grda KM.

Budžet je glavni instrument za određivanje politika. On je sredstvo putem kojeg se strateški ciljevi prevode u usluge, programe i aktivnosti koje su usmjerene ka ispunjavanju socijalnih i ekonomskih potreba građana.

Suočen sa prioritetima i zahtjevima korisnika budžetskih sredstava, koji prevazilaze nivo raspoloživih resursa, Gradonačelnik je obavezan da donese odluke o tome koje su prioritetne politike. Gradske službe su imale obavezu pripremiti i dostaviti Službi za upravu finansija, budžet i trezor, svoje prijedloge prioriteta potrošnje za period 2025.-2027. godine, što je osnov za izradu Dokumenta okvirnog budžeta za period 2025. - 2027. godine, te su na taj način utvrđeni i ključni prioriteti za raspodjelu budžeta za 2025. godinu i za naredne godine.

Osnovni cilj je zadržati pravac razvoja Grada Zavidovići kao lokalne zajednice koja je sposobna zadovoljiti potrebe građana u svim sferama od lokalnog značaja i u okvirima koji proističu iz zakonskih obaveza i općih akata.

Dosljedno provoditi akte i dokumente sa posebnim akcentom na Strategiju integriranog razvoja Grada Zavidovići za period 2017-2026., kao i sektorskih strategija i drugih programa i planova u okviru koje su jasno definirani strateški ciljevi:

- SC 1. Razvoj komunalne i poslovne infrastrukture, jačanje ekonomskih aktivnosti (razvoj industrije, MSP, turizma i poljoprivrede) i povećanje zaposlenosti,
- SC 2. Prepoznatljiv imidž Grada Zavidovići, kao otvoreneog grada sa razvijenom društvenom infrastrukturom, raznovrsnom turističkom ponudom i efikasnom lokalnom upravom, orjentiranom prema EU integracijama,
- SC 3. Razvijena zajednica koja živi u čistom i zdravom okolišu i svoj razvoj bazira na održivom korištenju prirodnih bogatstava i energetskej efikasnosti.

Ciljeve Strategije nemoguće je provesti bez izvora finansiranja zbog čega je važno povezati strateško i programsko planiranje. Strateški planovi službi za upravu i drugih gradskih organa za razdoblje 2025.-2027. godine, odnosno Strategija u cijelosti će biti povezana s budžetom za isto razdoblje.

Smjernice ekonomske i fiskalne politike putem limita koji se dodjeljuju gradskim službama i drugim korisnicima budžeta predstavljaju sponu između strateških prioriteta i budžeta, te predstavljaju prvi korak u osiguranju alokacije budžetskih sredstava na one ciljeve kojima će se postići najveći učinak u prioritentnim područjima.

U skladu sa strateškim opredjeljenjima Grada Zavidovići ekonomska politika u srednjoročnom razdoblju bit će usmjerena i na osiguravanje optimalnog okruženja

Dokument okvirnog budžeta Grada Zavidovići za period 2025.-2027. godina

za razvoj konkurentne privrede na području Grada, a što, između ostalog podrazumijeva, podršku razvoju malog i srednjeg poduzetništva, te značajniju podršku promociji turizma i razvoju turističke infrastrukture. U funkciju razvoja potrebno je staviti i novostečeni status grada sa povoljnim poslovnim okruženjem, te iskoristiti sve pogodnosti koje BFC certifikat donosi lokalnim zajednicama sa ovim statusom.

GRADONAČELNIK

doc. dr. Hašim Mujanović

Obradio: Amira Tadić

Kontrolisao: Midhat Bajramović

Broj: 02-11-1371/24 - 2
Datum: 19.6.2024. godine

Na osnovu člana 10. Privremene Statutarne odluke Grada Zavidovići („Službeni glasnik Grada Zavidovići“ broj 4/22) i člana 18. i 32. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine FBiH“ broj: 102/13, 9/14-isp., 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25a/22), Gradonačelnik Zavidovići donio je

ZAKLJUČAK
o usvajanju Dokumenta okvirnog Budžeta Grada Zavidovići za period 2025. – 2027. godine

I

Usvaja se Dokument okvirnog Budžeta Grada Zavidovići za period 2025.–2027. godine, predložen dana 07.06.2024. godine.

II

Dokument okvirnog Budžeta Grada Zavidovići za period 2025. – 2027. godine, broj: 02-11-1371/24 od 19.06.2024. godine, podnosi se Gradskom vijeću Grada Zavidovići kao informacija.

III

Zaključak stupa na snagu danom donošenja, a za njegovu realizaciju zadužuje se Služba za upravu finansija, budžet i trezor i Stručna služba Gradskog vijeća.

GRADONAČELNIK

doc. dr. Hašim Mujanović